

BERICHT VAN DE VOORZITTER

Ik schrijf dit bericht de dag na onze Algemene Ledenvergadering op 25-5-2013. Deze keer zijn we met zijn allen naar het hoge noorden afgereisd en wel naar het Hunebedcentrum in Borger. Een ALV is altijd een zware bevalling, in elke vereniging en ik ben dan ook verheugd dat er toch 28 leden de moeite hadden genomen om deze vergadering bij te wonen. De dag werd verzorgd door de staf van het Hunebedcentrum en ik wil hen bij deze bedanken voor een fantastische dag, met prima accommodatie, lekkere lunch en interessante rondleidingen die verzorgd werden door Harrie Wolters, adjunct directeur van het Hunebedcentrum en Harry Huisman, zwerfstenenexpert en parttime medewerker van het Hunebedcentrum. De vergadering zelf liep voorspoedig, en een gedetailleerd verslag verschijnt elders in deze mededelingen, maar ik wil toch twee onderwerpen even noemen:

- 1 Het financieel jaarverslag: dit zag er weer prima uit. Het werd gepresenteerd door onze penningmeester Bert de Boer, maar hij gaf aan dat het leeuwendeel van het werk gedaan was door onze financiële administrateur Jelle Talma. Helaas is Jelle niet meer in staat om dit werk nog langer te doen. Dus bij deze: nogmaals hartelijk dank voor alle getoonde inzet! Ook de kascommissie, Ronald Rueb en Gino Smeulders, wordt bedankt voor hun inzet.
- 2 Helaas heeft Okke Peijters moeten besluiten om terug te treden als bestuurslid: nieuwe, drukke werkzaamheden maken het hem onmogelijk om zijn bestuurstaken te blijven uitoefenen. Hij wil wel graag actief blijven in de NGV en daarvoor zijn we hem natuurlijk bijzonder erkentelijk. Okke ook jij bedankt voor alles wat je gedaan hebt; we zullen je praktische, *common sense* benadering missen. Echter, ik ben erg blij om te kunnen vermelden dat de ALV unaniem het voorstel van het bestuur om Thomas Kuipers te benoemen tot bestuurslid heeft ondersteund. Thomas was al langer nauw betrokken bij het reilen en zeilen van de NGV als ledenadministrateur, maar nu hij formeel bestuurslid is, kunnen we nog meer van hem verwachten, met name op het gebied van het enthousiasmeren van jongeren.

Wat is er nog meer gebeurd? Op zaterdag 6 april was er een unieke bijeenkomst van het NGV bestuur, de Raad van Advies en bijna alle afdelingen van de NGV. Ik heb me laten vertellen dat dat al jaren niet meer gebeurd was. Als landelijk bestuur hadden we drie brede onderwerpen op de agenda gezet:

- 1 De Vereniging; wat betekent een vereniging zoals de NGV nog in het huidige tijdsbestek, waarbij contacten en communicatie steeds meer via elektronische netwer-

ken verlopen. Hebben we nog bestaansrecht en zo ja, wat is dan de beste vorm?

- 2 Activiteiten; welke activiteiten ondernemen de landelijke vereniging en de afdelingen, wat kunnen we combineren, wat missen we?
- 3 Samenwerken en opbouwen; bijna iedereen is ervan overtuigd dat amateur-geologisch Nederland meer en beter moet samenwerken, de vraag is alleen hoe krijg je dat voor elkaar? Ook worstelt bijna elke vereniging met een terugloop in het ledenbestand en ook hier is de vraag: hoe pak je dat aan?

Ik ga hier niet verder in op de gemaakte afspraken, alleen dit nog: de algemene indruk was heel positief en we hebben afgesproken om van deze bijeenkomst een jaarlijkse gebeurtenis te maken. De volgende bijeenkomst is gepland voor begin 2013 in Museum Hofland in Laren (gastheer: Afdeling Utrecht).

Inmiddels zijn we doorgegaan met het organiseren van cursussen waarbij ik de nieuwe cursus van Wim de Gans "Geologie van Nederland" toch wel even apart wil noemen. Volgens Shirley van Heck, onze cursuscommissaris, was deze cursus een groot succes en is het zeker de bedoeling om deze cursus te herhalen.

De voorbereidingen voor de themadagen in september en november verlopen voorspoedig (zaterdag 28 september "Hydrogeologie", en zaterdag 23 november "Micropaleontologie").

De NGV is met spoed op zoek naar een nieuwe

PENNINGMEESTER / FINANCIËEL ADMINISTRATEUR

De taken van de Penningmeester/Administrateur bestaan uit:

- Het beheren van de bankrekeningen van de vereniging (betalingen en ontvangsten);
- Het voeren van de financiële boekhouding;
- Het opstellen van de financiële jaarrekening.

Voor iemand die een beetje geroutineerd is m.b.t. dit soort financiële werkzaamheden, zullen deze circa één dag per maand in beslag nemen.

Belangstellenden kunnen zich melden bij de voorzitter, Willem Schuurman, Vliindreef 17, 9403 JV Assen, tel: 0634268881, info@geologischevereniging.nl

Zet deze dagen alvast in uw agenda, ze beloven weer heel interessant te worden.

Tenslotte: er is een prachtig boek verschenen voor de amateurgeoloog over Zuid-Limburg, "Het Limburgse Heuvelland - Landschap en gesteenten in Zuid-Limburg", geschreven door Piet Blankers en Leo Nelissen. Dit boek is geschreven in een heldere duidelijke stijl, met prachtige foto's en mooie kaartjes en tabellen. Mocht u interesse hebben, dan verwijst ik u naar www.ivnspaubeek.nl.

Willem Schuurman
(Voorzitter NGV), 26 mei 2013

NOTULEN ALGEMENE LEDENVERGADERING NGV

(25 mei 2013 in het Hunebedcentrum te Borger)

Aanwezige bestuursleden:

Voorzitter Willem Schuurman
Penningmeester & Redacteur Bert de Boer
Cursuscoördinator Shirley van Heck
Bestuursleden Tom Reijers, Jeroen van Rhijn

Bij afwezigheid van de secretaris wordt genotuleerd door Shirley van Heck

1. Opening
Voorzitter Willem Schuurman opent de vergadering om 11:30 uur en heet alle aanwezigen welkom.
2. Ingekomen stukken:
Vlak voor de ALV is een verzoek binnengekomen van afdeling Winterwijk. Door stopzetten van subsidie en opzeggen van de huur moest hun museum sluiten. Zij vragen de NGV te helpen, aangezien de collectie ook typemateriaal bevat. Dit zal worden besproken in het bestuur, maar we moeten voorzichtig zijn met het scheppen van een precedent, want er zijn meer collecties in de problemen gekomen. Verdere discussie onder punt 4.
3. Notulen ALV 2012: deze worden goedgekeurd
4. Jaarverslag penningmeester 2012 en begroting 2013
Voorzitter legt uit dat Jelle Talma heeft besloten niet

OPROEP: E-MAIL-ADRESSEN

Hebt u onze e-mails ontvangen? Heb ik uw juiste e-mailadres wel?

Als NGV-lid hebben wij u een rondzend-e-mail gestuurd over het cursusaanbod (op 30 maart) en een herinnering voor de ALV van 25 mei (op 22 april).

Mocht u deze e-mails niet hebben ontvangen, dan heb ik waarschijnlijk een verkeerd (of helemaal geen) e-mailadres van u.

Wilt u mij het juiste e-mailadres sturen aan ledenadministratie@geologischevereniging.nl?

Bij voorbaat hartelijk dank!

Thomas Kuipers (ledenadministratie NGV)

toe te treden tot het bestuur, en ook zijn taak als financieel administrateur heeft neergelegd. De vereniging zoekt dus een nieuwe penningmeester. Voorzitter bedankt Jelle Talma voor bewezen diensten. Financiële stukken worden tijdens de vergadering uitgereikt en toegelicht door Bert de Boer.

Kascommissie bestaande uit Rueb en Smeulders, heeft de boeken gecontroleerd en in orde bevonden. Het bestuur wordt decharge verleend.

Bij de begroting 2013 wordt vermeld dat een lichte terugloop van contributie wordt verwacht door het teruglopend ledental. Daartegenover staat dat de NAM subsidie heeft toegezegd en dat andere bedrijven mogelijk volgen.

Van Sisseren vraagt waarom kosten voor de bibliotheek niet zijn opgevoerd. Er was tot € 400 toegezegd voor gemaakte kosten en mogelijk nieuwe boeken. Roebert stelt voor een vaste bijdrage te betalen, tevens bedoeld als blijk van erkenning. Na enige discussie wordt besloten dat € 400 wordt opgevoerd als beschikbaar voor de bibliotheek in 2013.

De Vries vraagt waarom het aantal deelnemers op de contactdag tot 100 beperkt is. Voorzitter legt uit dat dit komt door de beperking die TNO oplegt. Als we weer gebruik kunnen maken van de universiteit valt die beperking weg.

Rekers stelt dat als Winterwijk om subsidie vraagt, het eind zoek is. Uit discussie die volgt wordt duidelijk dat de collectie (tijdelijk) opgeslagen ligt, maar ook die opslag kost geld. Peters stelt voor de collectie tijdelijk in Velp onder te brengen. Rueb stelt dat het makkelijk is om subsidie te krijgen voor een project, en de verhuizing kan als een project aangemerkt worden. Willem Schuurman zal met de betrokken partijen overleggen.

5. Benoeming kascommissie:
Als nieuw lid voor de kascommissie meldt zich aan Sjoerd Wendelaar, ter vervanging van G. Smeulders.
6. Okke Peijters treedt terug als bestuurslid, maar blijft zich wel bezighouden met de website.
Thomas Kuipers treedt toe tot het bestuur. Hij is verantwoordelijk voor de ledenadministratie en heeft ideeën om meer jeugd te betrekken bij de NGV. De benoeming wordt goedgekeurd door de vergadering. Door het terugtreden van Jelle Talma heeft de vereniging een penningmeester nodig. De vergadering wordt gevraagd om na te denken over kandidaten.
7. De voorzitter doet verslag van het overleg tussen NGV-bestuur, Raad van Advies en afdelingen, waarbij alleen Twente niet vertegenwoordigd was.

Besproken zijn:

- de vorm van de vereniging;
- activiteiten van de vereniging;
- samenwerking met andere verenigingen (o.a. GEA);
- voorstel om dit overleg jaarlijks te herhalen, volgend jaar in museum Hofland.

Roebert bevestigt dat het een goede bijeenkomst was. Hij vraagt om de notulen. (zijn niet verstuurd) en hij heeft een inventarisatie gemaakt van mensen die op de hoogte gehouden willen worden. Voorzitter stelt voor om RvA ruimte op de website te bieden, om meer leden te bereiken. Van Heck zal dit organiseren. Peters zegt dat toezeggingen gedaan op de vergadering nog niet zijn nagekomen, zoals steun voor kleine

afdelingen om statuten op te zetten. Voorzitter zegt toe hier actie op te nemen.

8. Website:

Voornaamste probleem is de oude website uit de lucht te halen. Voorzitter stelt voor dat afdelingen ieder iemand benoemen voor hun webpagina. Vergadering vraagt de statuten op de website te plaatsen. Van Heck neemt hier actie op.

9. Cursussen:

Er is meer activiteit. Van Heck legt uit dat het plan is om populaire cursussen iedere twee jaar te herhalen, maar dat we graag willen horen over beschikbare cursussen elders, zodat we onze leden daarop kunnen wijzen en kunnen faciliteren. Wij proberen ons te beperken tot cursussen die elders niet beschikbaar zijn. Een uitdaging momenteel is het vinden van geschikte en betaalbare ruimte, die zo centraal mogelijk is. Regionalisering wordt overwogen, maar de vrees is dat er niet voldoende deelnemers zijn om het kostendekkend te maken. Vanuit de vergadering worden suggesties aangedragen met een voorkeur voor geologische musea. Cursussen in de regio kunnen ook 's avonds.

10. Afdeling West-Friesland heeft ons uitgenodigd volgend jaar daar de ALV te houden. Voorgestelde datum is 12 april 2014, te Alkmaar.

11. Rondvraag:

- Huisman wil weten of TNO helemaal niet meer beschikbaar is. Voorzitter vertelt dat we er nog wel welkom zijn voor themadagen en contactdag. Huisman vraagt of themadag over zwerfkeien, volgend jaar januari in Borger kan. Voorzitter zoekt uit of dit kan.

- Mollema vraagt of website een portaal kan zijn naar andere websites, zodat het voor de jeugd een eerste aanspreekpunt wordt.
- Bos wijst vergadering op flyers over Feuerlilientage in juni
- Peters vraagt of nieuwe NGV folders naar afdelingen gestuurd kunnen worden. Voorzitter zegt toe hier voor te zorgen.
- Voorzitter geeft een punt door van Vermees over vermelding van activiteiten die niet door de NGV georganiseerd worden en licht toe dat we in principe iedere activiteit vermelden die voor de leden interessant is, maar dat adverteren geld kost.

De vergadering sluit om 13:05 uur, de presentielijst is door 28 leden getekend.

CURSUSAANBOD NGV KWARTAAL 3 EN 4 2013

Voor het komende najaar staat er maar één cursus op de kalender, maar we zijn aan het werk voor nieuwe cursussen volgend jaar. Via de website <http://www.geologie-nederland.nl/cursussen.html> kunt u het hele cursusaanbod overzien en als u interesse heeft voor een van de cursussen, kunt u dat laten weten. Bij voldoende belangstelling kunnen we een cursus eerder op de agenda zetten.

catawiki

Wekelijkse Natural History veiling

✓ De veiling begint elke **vrijdag**

✓ Kavels lopen af op **maandag**
vanaf 20:00 uur

✓ Kijk op: catawiki.nl/nhveiling

's Werelds grootste catalogus & veilinghuis voor verzamelaars

Cursus introductie in de geologie deel 3

- Wanneer? zaterdag 7, 14, 21 september, 5, 12, 19 oktober 2013
- Waar? Gelders Geologisch Museum, Parkstraat 32, 6881 JG Velp
<http://www.geologischmuseum.nl/>
- Door wie? dr. Tom Reijers
- Kosten: Inschrijfkosten € 140 te voldoen op rekening 1182107 tnv Nederlandse Geologische Vereniging te Leeuwarden o.v.v. cursus geo3. Niet-leden betalen € 40 extra. Betaling vol doen na bevestiging. Bij onvoldoende belangstelling gaat de cursus niet door.
- Aanmelden: Vóór 31 augustus 2013 bij: Shirley van Heck (sevheck.NGV@gmail.com)

Cursusinhoud

Geschiedenis van de aarde met nadruk op West-Europa en Nederland. In deze derde en laatste bijeenkomst van de leergang "Introductie in de geologie" worden de "grote dingen" besproken. Zoals, summier, het ontstaan van universum, zonnestelsel en de aarde. In iets meer detail: de korst van de aarde en het vulkanisme en daarna opeenvolgend: de paleogeografie van Precambrium, Paleozoïcum, Mesozoïcum en Cenozoïcum, en hoe het Noordzebekken en Nederland daarin passen. Een veelomvattend onderwerp dat ook goed gevolgd kan worden zonder deelgenomen te hebben aan de eerste twee cursussen. Een zeer uitgebreide syllabus (158 pagina's) is bij de cursus inbegrepen.

De volgende bijeenkomsten zijn voorzien:

- Za 7 sep 2013 Ontstaan universum, zonnestelsel en aarde; beschrijving van de aardkorst
- Za 14 sep 2013 Vulkanisme en aardkorstplaten
- Za 21 sep 2013 Geodynamiek en Paleogeografie van het Precambrium
- Za 5 okt 2013 Geodynamiek en Paleogeografie van het Paleozoïcum
- Za 12 okt 2013 Geodynamiek en Paleogeografie in het Mesozoïcum
- Za 19 okt 2013 Geodynamiek en Paleogeografie in het Kenozoïcum & d vorming van Nederland

NIEUWS VAN DE AFDELINGEN

Excursieprogramma Limburg

De excursies naar de ENCI zijn helaas alleen voor leden van de afdeling Limburg, de andere excursies zijn voor iedereen vrij toegankelijk. De ENCI is al begonnen met de herinrichting van de groeve. Daardoor is het mogelijk, dat gedeelten van de groeve niet toegankelijk zijn. Het kan zelfs voorkomen, dat een excursie helemaal niet doorgaat. Wij verzoeken iedereen dan ook van te voren op onze website te checken of de excursie eventueel niet doorgaat.

Zoals gewoonlijk zijn de andere excursies voor iedereen gratis toegankelijk. Ook hiervoor graag van te voren de voorwaarden voor deelname doornemen op onze website. Hier vind men ook de excursies van onze mineralengroep

en de bezoekmogelijkheden van de prehistorische vuursteenmijnen te Rijckholt.

Excursieprogramma 2013

- Za 10 aug Groeve ENCI Maastricht
- Za 17 aug Grind- en zandgroeve De Groot. Bijeenkomst: 9.30 u, aan de ingang van de groeve, Europaweg in Ubach over Worms (gem. Landgraaf).
- Za 24 aug Groeve ENCI Maastricht
- Za 21 sept Groeve ENCI Maastricht
- Za 28 sept Steenstort voormalige mijn Laura en Vereniging te Eygelshoven
- Za 5 okt Grindgroeve L'Ortye te Meers-Stein.
Bijeenkomst: 9.30 uur, op de parkeerplaats bij het nieuwe gemeentehuis van Stein, tegenover het ANWB tankstation aan de Stadhouderslaan.
- Za 12 okt Groeve ENCI Maastricht
- Za 26 okt Groeve 't Rooth; de laatste zaterdag geopend.
- Zo 17 nov Geologische wandeling in en rond Meerssenerbroek door Jan Nillesen.
Bijeenkomst: 13.00 uur bij restaurant "De Geulhemmermolen", Geulhemmerweg 49 te Berg en Terblijt.
Parkeren op de parkeerstrook langs de Geul.

Data en nadere gegevens over de lezingen en excursies van de afdeling Limburg worden in het eerste nummer van ons tijdschrift "Sprekende Bodem" gepubliceerd of kunnen op de website van de NGV Afdeling Limburg (www.geologienederland.nl keuze: Afdelingen > Limburg) worden ingezien.

Activiteiten in de Winterswijkse Steengroeve 2013

Bezoekersdagen

Op de eerste zaterdagen van de maanden april tot en met november zijn er bezoekersdagen. De resterende data zijn 3 augustus, 7 september, 5 oktober en 2 november 2013. De groeve-openstelling is van 09.00 uur tot 16.30 uur. Aanmelding voor deze dagen kan alleen digitaal via de website van de Nederlandse Geologische Vereniging afdeling Winterswijk: www.geologienederland.nl keuze: Afdelingen > Winterswijk. Iedere deelnemer (minimale leeftijd 8 jaar) moet persoonlijk worden aangemeld; eenmalige aanmelding van een groep bijvoorbeeld, kan dus niet. Na de digitale aanmelding moet u persoonlijk een print maken van de voorwaarden en deze print ondertekenen. Op de gewenste bezoekersdag moet u deze getekende print meenemen en deze inleveren bij de toegangspoort van de groeve. Let op: u kunt u alleen voor de eerstvolgende bezoekersdag aanmelden. Als u zich wilt melden voor bijvoorbeeld 7 september, dan kan dit vanaf 4 augustus (na de vorige bezoekersdag en dat was 6 april), enzovoorts. Maximaal 250 bezoekers worden toegelaten. Na de 250ste aanmelding sluit de site automatisch en wordt u verwezen naar een volgende datum.

U dient zelf voor gereedschap (hamer, beitel, verpakkingsmaterialen, e.d.) zorg te dragen. Het dragen van een goedgekeurde veiligheidshelm is in de groeve verplicht. Hebt u geen eigen helm, dan kunt u bij de ingang een helm tegen betaling van € 10,- lenen; levert u deze helm na het

bezoek weer onbeschadigd en schoon in, dan ontvangt u € 8,- terug. Verdere informatie kunt u lezen op de website.

Excursies

Op de volgende data worden excursies georganiseerd: 13, 20 en 27 juli, en 17 augustus 2013. Aanmelding voor deze dagen kan alleen digitaal via de website van de Nederlandse Geologische Vereniging afdeling Winterswijk: www.geologienederland.nl keuze: Afdelingen > Winterswijk.

Minimale leeftijd is 8 jaar.

In tegenstelling tot de bezoekersdagen, kunnen zich wel meerdere personen in één keer per e-mail (aanmeldingexcursie@gmail.com) aanmelden. Maximaal aantal excursiegangers is per datum 50 personen.

Het programma is als volgt:

12.30–13.00 uur Ontvangst in De Schoppe van voormalig Museum Freriks, Frerikshof 11, 7103 CD Winterswijk. Hier kunt u de kosten (= € 10,- per persoon) betalen, u ontvangt daar een boekje over de Winterswijkse Steengroeve en daar moeten de voorwaarden voor toetreding tot de groeve door ieder persoonlijk worden ondertekend.

13.00–14.15 uur Presentatie over de geologie van Winterswijk en inleiding over de geologie van de steengroeve.

14.15–16.15 uur Bezoek aan de steengroeve. De rit daar naar toe geschiedt met eigen vervoer. Hebt u geen eigen vervoer, dan kunt u wellicht met de excursieleiders of mede-excursiegangers meerijsen. De afstand naar de groeve is ongeveer 6 kilometer.

Het dragen van een goedgekeurde veiligheidshelm is verplicht!

Een eventuele leenhelm is in de prijs inbegrepen. Verdere informatie kunt u lezen op de website.

Afdeling Twente

Programma najaar 2013

Dinsdag 17 september:

- Vondstenavond: breng (vakantie)vondsten mee, alsmede vraagstukken.
- Andries Bijkerk houdt een korte presentatie over een uitstapje naar de Negev-woestijn in Zuid-Israël.
- Tevens verloting.

Dinsdag 15 oktober:

- Lezing Herman Akkerman: "Cephalopoden uit de Onder-Jura in de grindruggen van het grensgebied ".Herman werkte mee aan Staringia 13: "De fossiele cephalopoden van Nederland".

Dinsdag 19 november:

- Johan Vellekoop, Faculteit Geowetenschappen van de Universiteit Utrecht, Afdeling Aardwetenschappen: "Zeven graden kouder en weg was de Dino".

Dinsdag 17 december:

- Dr. Hugo de Boer, Faculteit Geowetenschappen van de Universiteit Utrecht, Afdeling Milieuwetenschappen: "Mysterie rond de snelle evolutie van loofbomen ontrafeld".

Lokatie: zaal 301 van museum Twentse Welle, Het Rozendaal 11, 523 XG Enschede.

Aanvang 19.30 uur

TENTOONSTELLING

"Kijk wat ik gevonden heb!"

Onder deze titel is t/m 1 september 2013 in het Rotterdams Natuurhistorisch Museum een tentoonstelling te zien die werd ingericht ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van de Werkgroep Pleistocene Zoogdieren.

Voor openingstijden en andere informatie: www.hetnatuurhistorisch.nl

HENSKENS FOSSILS®

DIGGING - PREPARATIONS - WHOLESALE - EXHIBITIONS

International Dinosaur Digging Team®

Eikenboomgaard 11-13, 5341 CT, Oss (The Netherlands)

PH: +31 (0) 412 63 46 69

E-mail: theo@henskensfossils.nl

Open: Monday - Friday 8:00 am - 5:00 pm (CET)

Opening hours showroom: Saturday 10:00 am - 3:00 pm (CET)

WWW.HENSKENSFOSSILS.NL

Triceratops-trio

“Dan krijg je pas echt respect,” zegt Dr. John de Vos, oud-medewerker van Naturalis, “voor de vroegere paleontologen – zoals de roemruchte Edward Drinker Cope en Othniel Charles Marsh¹ – die in de tweede helft van de 19de eeuw tijdens de legendarische ‘dino-rush’ met paardenwagens de onherbergzame badlands en prairies van het Midden-Westen in trokken. Wegen waren er niet. De bizens liepen er nog bij duizenden rond. Soldaten van vooruitgeschoven forten moesten de verwoede verzamelaars regelmatig beschermen tegen vijandige Indianen. En na wekenlang moeizaam hakwerk moesten de loodzware botten tientallen mijlen ver worden getransporteerd naar de dichtstbijzijnde spoorlijn.”

John de Vos, zelf een doorgewinterd kenner en verzamelaar van fossiele gewervelden, nam onlangs als *eminence grise* deel aan de Naturalis-expeditie die een compleet skelet van *Tirannosaurus rex* voor het museum had moeten opleveren. Met 4x4's, campers, een shovel en een bobcat trok de ploeg van een man of twaalf vanuit de Black Hills (South Dakota) het zoekgebied in Wyoming binnen, waar de Lance Formation (Boven-Krijt, 66-67 miljoen jaar oud) aan de dag treedt.

De locaties waar gezocht zou worden, waren van tevoren geëxploreerd door Pete Larson, een beroemd *T. rex*-expert, die samen met familieleden de “Larson Brothers Company” runt. De Larsons hebben zelfs een eigen onderzoeksinstituut (het “Black Hills Institute”) met een eigen museum waarin ze een van de mooiste en volledigste *T. rex* skeletten hebben

staan. Deze *T. rex* wordt “Stan” genoemd, want *T. rex*en zijn “persoonlijkheden”. In de wijde omgeving kennen de Larsons allerlei locaties (de exacte plekken houden ze natuurlijk geheim!) waar nog onopgegraven dinosauriërs liggen.

De favoriete *T. rex*-locatie waarop Naturalis een optie had genomen, bleek echter een flinke tegenvaller: de laag waarin een paar botten aan het oppervlak lagen, bleek in de ondergrond niet door te lopen. Daardoor konden alleen de beenderen van één voet en onderbeen worden geborgen. Om dit leed enigszins te verzachten, bracht Larson de expeditie naar een plek waar met zekerheid resten van *Triceratops* (de welbekende driehoornige dinosauriër met zijn enorme nekschild) te vinden zouden zijn. Dat werd een daverend succes: na dagenlang werken bleken er minstens drie vrijwel complete skeletten van deze planteter te liggen, en dat is een grote zeldzaamheid. *Triceratops* was waarschijnlijk een geliefde prooi van *T. rex*. Die kon “niets” met de enorm massieve schedel van *Triceratops*, maar het lichaam reet hij volledig in stukken, waarna het zogenaamde “postcraniale skelet” (alles achter de schedel) verder ten prooi viel aan kleinere rovers en aaseters en daardoor vrijwel altijd verdween. Schedels van *Triceratops* zijn er derhalve “bij de vleet”. Elk zichzelf respecterend, groot museum heeft er bij wijze van spreken wel een. Complete skeletten zijn zo goed als nergens te zien. Drie (wellicht vier) tegelijk vinden is een absoluut unicum. Eén daarvan zal als pronkstuk zeker naar Naturalis komen; misschien komen ze zelfs allemaal naar Leiden..

Toch geeft Naturalis de moed niet op om ook nog een exemplaar van de “koning der dinodieren” in de wacht te slepen: binnenkort wordt een nieuwe poging ondernomen om een *T. rex* te vinden.

¹ Het boek “The Gilded Dinosaur” van Mark Jaffe (Crown Publishers, New York, 1999; ISBN 0-517-70760-8) geeft een fantastisch relaas over de tientallen jaren durende concurrentiestrijd tussen deze twee super-dino-verzamelaars.

FOTO: | Servaas Neijens, National Geographic NL-B

